

ХДР

1918-yil
21-iyundan chiqqan
boshlagan

№30, 2023-yil
9-avgust,
chorshanba (32.776)

Ўзбекистон ОҲОСИ

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

Barchaga g'amxo'rlik — davlatning burchi

«СЕНГИЗ HOLDING» КОМПАНИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ БИЗНЕСНИ КЕНГАЙТИРИШ БЎЙИЧА ЯНГИ РЕЖАЛАРИНИ ТАҚДИМОТ ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 8 август куни Туркиянинг «Сенгиз Holding» компанияси бошқаруви раиси Мехмет Женгиз бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Учрашувда ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада кенгайтириш, шу жумладан, мамлакатимиз иқтисодиёти тармоқларини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича қўшма лойиҳаларни амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди.

Таъкидлаш жоизки, Туркиянинг етакчи кўп тармоқли холдинги иштирокида Ўзбекистонда иккита лойиҳа муваффақиятли яқунланди – Тошкент ва Сирдарё вилоятларида умумий қуввати 460 мегаваттлик замонавий электр станциялар ишга туширилди.

Учрашув чоғида давлатимиз раҳбарига ушбу энергетика объектларининг кўрсаткичлари тўғрисида батафсил ахборот берилди.

Бундан ташқари, Президентимиз Жиззах вилоятида қуввати 500 мегаваттдан зиёд бўлган яна бир электр станция қурилишига старт берди.

«Сенгиз Holding» компанияси томонидан умумий қиймати 5 миллиард доллардан зиёд бўлган янги лойиҳаларни амалга ошириш режалари тақдимот қилинди.

Автомобиль йўллари ва туннелларни модернизация қилиш ва қуриш, геология-қидирув ишларини бажариш ва истиқболли фойдали қазилма конларини ўзлаштириш, энергетика инфратузилмасини давлат-хусусий шериклик шартларида бошқариш шундай лойиҳалар жумласидан.

Ўзбекистон етакчиси туркиялик инвестор иштирокидаги истиқболли лойиҳаларни тез фурсатда тайёрлаш ва тўлиқ амалга ошириш юзасидан топшириқлар берди.

Ў.А.

«ЎЗБЕКИСТОН – 2030» СТРАТЕГИЯСИ

Болаларни мактабгача таълим ва тайёрлов гуруҳлари билан камров даражасини 100 фоизга етказиш белгиланган.

ҒАМХЎРЛИК ВА ЭЪТИБОР

Ўзбекистон ХДР Урганч туман кенгаши ҳамда "Баркамол авлод" болалар мактаби ҳамкорлигида "Мехр улашайлик!" лойиҳаси доирасида имконияти чекланган, кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари ҳамда тўғарақ аъзолари иштирокида тадбир ўтказилди.

Тадбирда ўқувчиларнинг қизиқарли доирасида қизиқарли саволлар, викториналар ташкил қилинди.

Тадбир давомида иштирокчиларга Ўзбекистон ХДР Урганч туман кенгаши, "Баркамол авлод" болалар мактабининг диплом ва эсдалик совгалари топширилди.

Ушбу тадбир ўқувчилар ва уларнинг ота-оналарида катта таассурот қолдирди. Тадбир ёшлар ижросидаги ёқимли куй ва кўшиқлар билан яқунланди.

Ўз мухбиримиз.

КОСОНЛИКЛАР ҒАЙРАТ-ШИЖОАТИ ЮКСАЛИШГА ҚАНОТ БЎЛМОҚДА

ИЧИМЛИК СУВ НАРХИ НИМАГА ОШЯПТИ?

4-5 САҲИФА

6 САҲИФА

«ЎЗБЕКИСТОН – 2030» СТРАТЕГИЯСИНING УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ:

Ўзбекистонда энг кўп аҳоли яшайдиган ҳудуд — Самарқанд, энг кам Сирдарё бўлиб қолмоқда

Статистика агентлиги маълумотларига кўра, 2023 йилнинг 1 июль ҳолатига Ўзбекистонда энг кўп аҳоли яшайдиган ҳудуд — Самарқанд вилояти (4 млн 159 минг киши) ҳисобланади.

Кейинги ўринларда Фарғона (4 млн 15 минг киши), Қашқадарё (3 млн 515 минг киши), Андижон (3 млн 354 минг киши) ва Наманган (3 млн 28 минг киши) вилоятлари туради.

Энг кам ўзбекистонликлар яшайдиган ҳудуд Сирдарё вилояти бўлиб, у ерда 905 минг киши истиқомат қилмоқда. Кейинги ўринларни Навоий (1 млн 65 минг киши), Жиззах (1 млн 491 минг киши), Хоразм (1 млн 971 минг киши) вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон (1 млн 987 минг киши) эгаллаган.

Лойиҳа — умумхалқ муҳокамасида

ЎЗБЕКИСТОН
СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН
СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН
СТРАТЕГИЯСИ | 2030

ЎЗБЕКИСТОН
СТРАТЕГИЯСИ | 2030

БУГУНГИ КУНДА МАМЛАКАТИМИЗДА ФУҚАРОЛАР ВА ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МУРОЖААТЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ ТИЗИМИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИЛДИ. АҲОЛИ БИЛАН ОЧИҚ МУЛОҚОТНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШНИНГ ЯНГИ САМАРАЛИ МЕХАНИЗМЛАРИ ВА УСУЛЛАРИ ЖОРИЙ ЭТИЛМОҚДА. ФУҚАРОЛАР ТУРМУШ ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШГА ҚАРАТИЛГАН ҲУЖЖАТЛАР ЛОЙИХАЛАРИ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК ҲАМДА ЭКСПЕРТЛАР МУҲОКАМАСИДАН ЎТКАЗИЛМОҚДА.

ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ 31 ИЮЛЬ КУНИДАН БОШЛАБ "ЎЗБЕКИСТОН - 2030" СТРАТЕГИЯСИ ВА УНИ 2023 ЙИЛДА АМАЛГА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ЛОЙИХАЛАРИ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК МУҲОКАМАСИГА ҚЎЙИЛДИ. 5 ТА МУҲИМ УСТУВОР ЙЎНАЛИШ ДОИРАСИДА 100 ТА МАҚСАД БЕЛГИЛАБ БЕРИЛГАН.

ЖУМЛАДАН, ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТТИРИЛИШИ НАТИЖАСИДА БАНК ХИЗМАТЛАРИ БОЗОРИ ҲАЖМИНИ КЎПАЙТИРИШ ВА СОҲАДА РАҚОБАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ҚАТОР МАҚСАДЛАР БЕЛГИЛАНГАН. Яъни, КЕЛГУСИ ЕТТИ ЙИЛДА БАНК ВА МОЛИЯ ТИЗИМИДА ЙИЛЛИК КРЕДИТЛАШ ҲАЖМИ 40 МИЛЛИАРД ДОЛЛАРГА ЕТКАЗИЛИБ, БАНК ОМОНАТЛАРИ ҲАЖМИ 4 БАРОБАРГА ОШИРИЛИШИ ҲАМДА КРЕДИТ ФОИЗЛАРИ 10-12 ФОИЗГАЧА ТУШИРИЛИШИ БЕЛГИЛАНГАН.

СТРАТЕГИЯДА МАҚСАД ҚИЛИНГАН ВАЗИФАЛАРНИ, АЙНИҚСА, КРЕДИТ ФОИЗЛАРИ 10-12 ФОИЗГАЧА ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ТУШИРИЛИШИ МУМКИНЛИГИ Тўғрисида ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БАНК-МОЛИЯ АКАДЕМИЯСИНИНГ РАҚАМЛИ БАНК ИШИ КАФЕДРАСИ МУДИРИ, ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ БЎЙИЧА ФАЛСАФА ДОКТОРИ, ДОЦЕНТ АКРОМ АБСАЛОМОВНИНГ ФИКРЛАРИ БИЛАН ҚИЗИҚДИК.

ИНФЛЯЦИЯ 5-6 ФОИЗ БЎЛИШИ КЎЗЛАНГАН

– "Ўзбекистон-2030" стратегияси лойиҳасида макроиқтисодий барқарорлик ҳамда иқтисодий ривожланишни энергетика, сув ва инфра-тузилма ресурслари билан ўзаро боғлиқлигини таъминлаган ҳолда иқтисодиётнинг ўртача йиллик 6-7 фоиз даражасида ўсиш суръатини сақлаш бош вазифа сифатида белгиланган. Бунинг учун 2023 йилда ялпи ички маҳсулот ўсиш суръатларини 5,3-5,5 фоиздан кам бўлмаган даражада таъминлаш мақсад қилинган. Бунга эришиш бир қанча комплекс тадбирларни ўз ичига олган.

Булар – инфляцияни 9-9,5 фоиз, консолидациялашган бюджет тақчиллигининг ялпи ички маҳсулотга (ЯИМ) нисбатини 5 фоиздан юқори бўлмашлигини таъминлаш, 23,6 миллиард долларлик экспорт ҳажминини таъминлаш, иқтисодиёт ва аҳолига йил якунига қадар 55,6 миллиард куб метр табиий газ етказиш, санонат маҳсулотлари ўсишини 6,7 фоиз, бозор хизматлари 14 фоиз, қишлоқ хўжалиги 3,5 фоиз, қурилиш 6 фоиз даражасида ўсишини таъминлаш ҳисобланади.

Бундан ташқари, ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичларнинг 2030 йлга қадар кўп сценарийли прогнозини ишлаб чиқиш ҳам мақсад қилинган. Бунинг учун ялпи ички маҳсулотни 160 миллиард долларга етказиш ва аҳоли даромадларининг юқори ўсиш суръатларини таъминлаш. Ушбу кўрсаткичларга эришишда иқтисодий ўсиш учун зарур бўлган энергия манбалари билан таъминлаш, ташқи бозорлардаги ўзгаришларни прогнозилаш ва иқтисодий ўсишга ташқи омиллар таъсирини юмшатиш, шунингдек, "ўсиш нуқталари"ни белгилаш ҳамда асосий турдаги хом ашё ресурслар баланси прогнозини инобатга олиш зарурлиги келтирилган.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиш лозимки, мамлакат иқтисодиётининг барқарор ўсиш суръатларини таъминлаш кўплаб омилларга боғлиқдир. Ушбу омиллардан асосийларидан бири инфляция даражасидир. Иқтисодий ўсишга тўсқинлик қиладиган омиллардан бири инфляция бўлиб, бунинг юқори бўлиши мамлакатда яратилаётган миллий даромаднинг реал қийматини пасайтириб юборади. Айнан мамлакатимизда инфляция даражасини паст сақлаш ҳамда тартибга солиб туриш лозим. Хусусан, мазкур стратегиянинг амалий тадбирлар режасига мувофиқ товарлар ва хизматлар бозори мувоzanатини таъминлаш орқали йиллик инфляция даражасини 2024 йилдан бошлаб 5-6 фоиздан ошмаслигини таъминлаш муҳим вазифалардан

» **Стратегияда барча тармоқ ва соҳаларда аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакат тараққиётини таъминлашга қаратилган қатор тақлифлар илгари сурилмоқда. Барчамиз ушбу муҳокамалар жараёнида фаол иштирок этиб, ўз фуқаролик позициямизни билдиришимиз муҳим саналади.**

бири сифатида белгиланган.

Ушбу вазифани амалга ошириш учун 2024 йилда инфляциянинг таргет кўрсаткичига эришиш бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш мақсад қилинган. Бунда катта эътибор асосий турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришда ҳосилдорликни ошириш, халқаро молия ташкилотлари томонидан асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари бозори прогнозларини инобатга олиш, ички бозорни асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг манзилли чораларини кўриб боришга қаратилган. Юқоридаги вазифаларни амалга оширишда, инфляциянинг монетар омилларини пасайтириш ҳисобига доимий инфляцион мақсадга (таргет) эришиш бўйича чоралар кўриш лозимлиги келтирилган.

Бунда асосий эътибор қатъий пул-кредит шароитларини сақлаб қолишга, шу жумладан, иқтисодиётга кредит қўйилмалари ўсиш суръатини ялпи ички маҳсулот номинал ҳажми ўсиш суръатлари билан мутаносиб бўлишига эришиш, умумий фискал тақчилликнинг 2024 йилда ЯИМга нисбатан 3 фоиздан ошмаслигини таъминлаш ва ўрта муддатли истиқболда 2 фоизгача пасайтириш

чораларини кўриш, пул бозоридаги операциялар бўйича реал ижобий фоиз ставкалари шаклланишини таъминлаш, пул-кредит инструментларининг инфляцияга таъсирини кучайтириш, иқтисодиётда инфляцион кутилмаларни пасайтиришга қаратилган коммуникация сиёсатини такомиллаштириш ҳисобланади.

Стратегиянинг тадбирлар режасига мувофиқ, фискал барқарорликни таъминлаш ва давлат мажбуриятларини самарали бошқариш вазифалари ҳам белгиланган бўлиб, бунинг учун давлат бюджетини сиёсатида "натижага йўналтирилган бюджетлаштириш" амалиётига ўтиш ҳамда "яширин иқтисодиёт"ни қисқартириш орқали солиқ базасини кенгайтириш каби муҳим вазифалар мақсад қилинган.

Давлат молиясини бошқариш тизимига "дастурий бюджетлаштириш" тизимини тўлиқ жорий этиш бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш, давлат бюджетни ҳаражатларининг Миллий барқарор ривожланиш мақсадларига боғлиқлигини белгилаш бўйича мезонлар яратиш учун хорижий экспертларни жалб қилиш, 2025 йилдан бошлаб Давлат бюджетни лойиҳасини бюджет дастурлари кесимида қабул қилиш ва дастурий тасниф (классификатор) ишлаб чиқиш вазифалари белгиланган.

Шунингдек, "яширин иқтисодиёт"ни қисқартириш орқали солиқ базасини кенгайтириш учун солиқларни тўлашдан қасддан бўйин товлаш ҳолатларини аниқлаш ва уларга қарши курашиш чораларини кучайтириш, қонун талабларига риоя этган ҳолда фаолиятини амалга ошираётган ёки яширин фаолиятини қонунийлаштирган тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш, жамоатчилик назоратини кенгайтириш, яширин иқтисодиётни қисқартириш соҳасида оммавий ахборот воситалари билан ўзаро самарали ҳамкорликни янада ошириш каби комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, мазкур стратегияда барча тармоқ ва соҳаларда аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакат тараққиётини таъминлашга қаратилган қатор тақлифлар илгари сурилмоқда. Барчамиз ушбу муҳокамалар жараёнида фаол иштирок этиб, ўз фуқаролик позициямизни билдиришимиз муҳим саналади.

Тоштемир худойқулов,
"Ўзбекистон овози" муҳбири.

КИТОБЛАР ТўПЛАМИ СОВҒА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Нишон тумани кенгаши томонидан туман Ахборот кутубхона марказига 20 дан ортиқ бадий китоблар тўплами тақдим этилди.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 32 йиллиги муносабати билан "Янги ҳаёт учун, Янги Ўзбекистон учун!" деган бош ғояни ўзда мужассам этган тарғибот-ташвиқот ишлари Нишон туманида доимий равишда олиб борилмоқда.

– Бир-бирдан ажойиб китоблар тўпламини Халқ демократик партияси Нишон туман кенгаши совға қилди, биз кутмагандик, бағоятда хурсандмиз. Мустақиллигимизга катта совға бўлди, – деди кутубхона ходимларидан бири.

ОНАЛИК ВА БОЛАЛИК МУҲОФАЗАСИ – ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Элликқалъа туман кенгаши халқ депутатлари туман Кенгашидаги партия гуруҳи ҳамда туман тиббиёт бирлашмаси ходимлари билан ҳамкорликда "Оналик ва болалик муҳофазаси – доимий эътиборда" лойиҳасини ўтказди.

Лойиҳани ўтказишдан мақсад аҳоли, шу жумладан, хотин-қизлар саломатлигини мустаҳкамлаш, турли хил касалликларни эрта аниқлаш ва олдини олиш, аёллар ва ўсимир қизларни соғломлаштириш ҳамда бўлажак оналарнинг репродуктив саломатлигини яхшилаш, тўғри овқатланиш маданиятини шакллантириш, индивидуал маслаҳатлар беришни ташкиллаштиришдан иборатдир.

Тадбирда оналик ва болалик муҳофазаси тўғрисида тушунчалар берилиб, шу маҳаллада яшовчи ёши катта онахонлар ҳам ёш оилаларга ўз тажрибалар билан ўртоқлашдилар.

Худди шундай тадбир Қорақалпоғистон Республикасининг Қонлиқўл тумани кенгаши томонидан ҳам ташкиллаштирилди.

Қонлиқўл туман кўп тармоқли марказий поликлиникаси ходимлари "Жана қала" овул фуқаролар йиғини ҳудуди аҳолисини тиббий кўриқдан ўтказди.

Тиббий кўрик давонида 30 нафардан ортиқ хотин-қизлар ва болаларнинг саломатлиги ўрганилиб, зарурий хулосалар ва кўрсатмалар тавсия қилинди. Касаллиги аниқланган аёлларга бепул дори-дармонлар берилди.

ҚАРОР ИЖРОСИ ДЕПУТАТЛАР НАЗОРАТИДА

Маълумки, Ўзбекистон Президенти ва ҳукумат қарорлари ижросини таъминлашда амалий иштирок этиш нафақат соҳага масъул вазирлик ёки давлат идоралари, балки, нодавлат нотижорат ташкилотлар, жумладан, сиёсий партиялар ва уларнинг депутатлик бирлашмалари олдида турган устувор вазифалардан бири саналади.

Шу мақсадда ЎзХДП Жиззах шаҳар кенгаши партия депутатлик гуруҳи "Юксалиш" умуммиллий ҳаракати вилоят ҳудудий бўлими билан ҳамкорликда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 2 майдаги "2023-2025 йилларда Жиззах вилоятини комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва аҳоли турмуш даражасини янада яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги қарорининг ижросини таъминлаш бўйича олиб борилаётган ишларнинг ҳолатини ўрганиб чиқди.

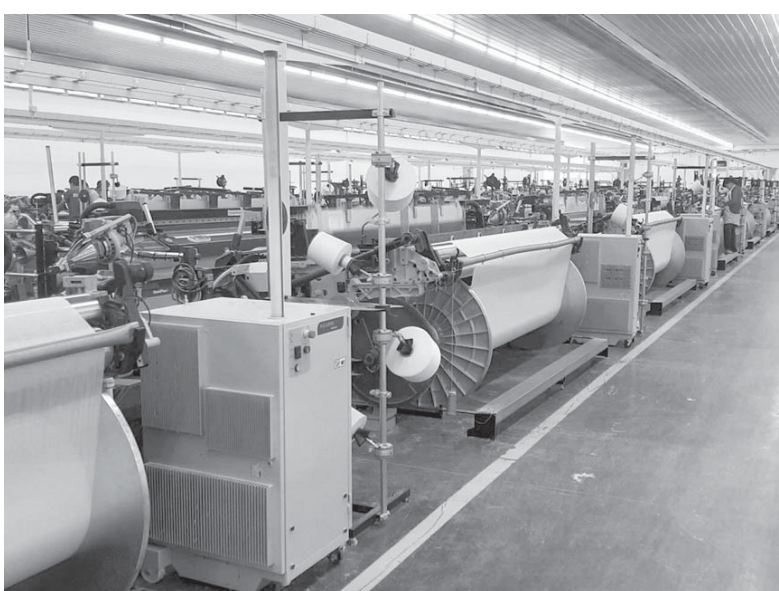
Ўрганишлар жараёнида ушбу долзарб аҳамиятга эга қарор ижросини таъминлашда муайян ишлар амалга оширилаётганлиги билан бир қаторда баъзи хато ва нуқсонлар (белгиланган меъёрлардан четга чиқиш, графикадан кечга қолиш ва ҳоказолар) га йўл қўйилаётганлиги ҳолатлари аниқланди.

Юқоридагиларни эътиборга олган ҳолда, мазкур қарор талабларини тўлақонли таъминлаш юзасидан таъсир чораларни кўриш ва мавжуд нуқсонларни бартафат этиш мақсадида ушбу масалани ўрнатилган тартибда халқ депутатлари Жиззах шаҳар Кенгаши сессияси муҳокамасига киритиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

ЎзХДП Ахборот хизмати.

КОСОНЛИКЛАР

(Иккинчи мақола)

БЕМОР ҚАНДАЙ СОҒАЯДИ?

Косон шахрининг бир чеккаси. Ҳавонинг тафти баланд. Катта ҳовлидаги баланд бўйли дарахтлар сояси ҳам ҳароратни камайтиролмайди. Жиққа терга тушасиз. Қарши дашти томондан қуруқ эпкин юзга урилади. Катта дарвозадан ҳовлига қираётганлар кўп. Бу – марказий шифохона.

Кўп қаватли бино атрофида қум ва шағал уюмлари кўзга ташланади. Қурилиш-таъмирлаш ишлари давом этапти. Қурувчилар бинонинг ташқи деворларини сувоқ қилишган, ҳозир ичкарида пардозлаш кетяпти. Шифохонадаги ҳаётни, жараёни бир чеккада туриб кузатаман ва ўйга толаман. Бундан икки йил олдин юртимизга ҳам хавфли вирус ҳамла қилган кезларда, туманда бўлгандим. Юқумли касалликлар шифохонаси билан танишганимда, ниқоб тақиб олган бир бемор шундай деганди:

– Ўзим машина ҳайдаман, тирикчилигимиз шундан. Ўзимни ёмон ҳис қилсам-да, писандсиз юравераман. Оғирлашгач, касалхонага олиб келишди. Шифокорлар: “Эртани келишингиз керак эди, ўпкангиз анча зарарланган”, дейишди. Ҳушим бошимдан учди, ёш болаларимни ўйладим. Бу лаънати касалликни кимдан юктирганимни ҳам билмасдим. Йўқ, шифокорлар тинмай ҳаракат қилишди. Нимадир олган бўлсам бордир, аммо дори-дармонлар ўзларида кўп экан. “Давлат бераяпти”, дейишди. Раҳмат, омон қолдим, энди ўйимга кетаман...

Косон туман юқумли касалликлар шифохонасини сифатли таъмирлашди. Санитария марказига маҳаллий бюджет ҳисобидан хорижда ишлаб чиқарилган аппарат олиб беришибдики, у вирусларни тезда аниқлашга ёрдам бераркан. Биринчи ўйим шу бўлдики, юртимиздаги йирик мутахассислардан бири “бу санитария касаллиги”, деганди. Демак, “Давлат санитария назорати тўғрисида”ги қонунга қатъий амал қилиш, айниқса, санитария ходимлари олдидаги ҳар хил тўсиқларни олиб ташлаш лозим.

“Вилоятимизда тиббиётни ривожлантириш борасида Президентимизнинг хизматлари бекиёс. Мана, Қаршида юрак ва эндокринология илмий марказлари филиаллари очилди. Тиббий ускуналар, қурилиш учун катта маблағлар ажратилмоқда. Фақат улардан самарали фойдаланиш керак”, деган эди ЎзХДП Қарши шаҳар кенгаши раиси, шаҳар оқсоқолларидан бири Рашид ака Муртазов.

Косон тиббиёт бирлашмаси бошлиғи Фарҳод Турсунов қабулига кирганимда, анча фикрлар туғилган, кўп масалаларни аниқлаб ўлгурган эдим. Масалан, туғуруқхона комплекси раҳбари бўшатилиб, ажратилган маблағлардан қандай фойдаланилгани, давлошдаги камчиликлар ўрганилаётган экан. Асли касби травматолог-ортопед бўлган ва 2014 йилда Самарқанд тиббиёт институтини битирган Фарҳод Турсуновнинг бошқарувга келгани ҳам бежиз эмасди.

– Фарҳоджон, бир масалага эътиборингизни қаратсам, – гап бошладим мен. – Баъзи туманларда қурилиш-таъмирлаш ишлари яхши ўтказилмагани шундоқ кўриниб турибди. Аммо битта яхши мисол. Бундан бир неча йил бурун Китоб туманида таъмирлаш бошланганда, ўшандаги бош шифокор Абдуғани Усмонов бир сўмни ҳам нари-бери қилгани қўймади. Қурувчиларга бажарилмаган ишлар учун ҳужжат қилиб беришдан бош тортиди. Очиғи, яхши, малакали қурувчилар меҳнат қилишди. Оқибатини биласизми? Ҳозир Абдуғани бошқа ишда, аммо марказий шифохона, бош поликлиника ниҳоятда сифатли таъмирланган. Буни беморлар ҳам, шифокорлар ҳам айтишади. Абдуғани қаттиққўл, аммо жонқуяр эди. Ҳозир ҳам ишлари яхши.

– Англадим, ака, нақ кўнглимдаги гапларни айтдингиз, – дейди Фарҳод Турсунов. – Ишим яхши, беморлар ўртасида ҳурматим ошиб бораётган эди. Йўқ, ҳозир ҳам малакамни йўқотмаслик учун беморларни қабул қиламан, тузалишни кузатаман. Аммо шифохонанинг ишлари кўп вақтимни олади, буни яширишнинг ҳожати йўқ. Камчиликларми? Бўлган, онда-сонда ҳозир ҳам учраяпти. Уларни ўз вақтида аниқлаб, тузатишга уринаяпмиз. Энди қурилишга келсак, бир сўмни ҳам нари-бери қилгани қўймаймиз. Лойиҳа асосида, сифатли таъмирлаб

беришсин хоналарни. Иситишни яхшилаш ҳам муаммо. Хуллас, ишимиз кўп. Таъмирлаш ниҳоясига етиб бораёпти, бироқ талабимиз кўп.

Фарҳод аҳвол, имконият ва ниятлари ҳақида гапирди. Марказий шифохона 250 ўринли экан. Болалар бўлими 90 ўринли. Пулли хизмат учун бўлимларда 80 ўрин ҳозирлашибди, бу шифохона газнасига қиради, эҳтиёж кўп. 20 ўринли эндокринология бўлимида 2 ёш мутахассис меҳнат қилаёпти. Жами 700 миллион сўмга лапраскопия ускунасини келтириб, мураккаб жарроҳлик амалларини бажараётган экан.

– Яхши хоналар, замонавий ускуналар керак, – дейди Фарҳод. – Аммо ҳаммасидан малакали шифокорларга муҳтожлигимиз кўп. Шунинг учун 5 шифокорни турли йўналишлар бўйича хорижда ўқитиб, малакасини оширишни ўйлаяпмиз. Тезда бунга эришамиз. Республика травматология ва ортопедия илмий-амалий маркази билан онлайн тарзда боғланиш ва маслаҳатлашни йўлга қўйдик. Шифокорларимиз учун бу анча қулайлик. Ҳа, Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тиббиёт институтларининг юқори курс талабалари шифохоналарда ишлашди. Ҳозир бизга 33 нафар талаба келди ва уларни тажрибали устозларга бириктирдик...

Жамшид Асадов, талаба: – Тўрт йил Украинанинг Харьков шаҳридаги тиббиёт институтида ўқиб, кейин Андижон тиббиёт институтига келдим. Ўқийман давом этаёпти. Ҳозир Абдуқодир акага шогирдман...

Абдиқодир Қувонув, жонлантириш бўлими шифокори:

– Ҳозиргача 30 йил ишлаб келаяпман. Анистезиолог-реаниматологман. Энг оғир беморлар келишади. Уларнинг ҳаёти учун курашамиз. Шогирдларимга иш ўргатаётганимда, кийинчиликларни, йўқотишларни очик-ойдин айтаман.

одамгарчилик қилади, қудуқни шу ҳолича қолдиради. Орадан йиллар ўтади, сув тинмай оқиб чиқверади, одамлар, чорва моллари баҳраманд бўлади. Қудуқ атрофида дарахтзор пайдо бўлади.

Шу жойдан чиққан шифокор Эшмурод Элмирзаев сувнинг таркибини текширтиради, ниҳоятда шифобахш экан. Кейин кредит олиб, кичикроқ санаторий қурдиради. Ошқозон, ичак, буйрак, жигар, бўғин оғриқлари бўлган беморлар шифо топиб кетаверишади. Янги бино қурилишини бошлашади.

– Янги 100 ўринли бино ҳам ишга тушди, беморларни қабул қилаёпмиз. – дейди шифокор Ҳазратқул Мавқиев. – Яна иккита ёш дўхтир ишга келди. Тиббий ускуналар етарли. Келувчилар кўп.

Исоҳ Ҳайдаров: – Касби туманидан келдим, ёшим 63 да. Суви ёқимли экан...

Президентимиз ўтган йили Қаршида кенгашда Косон тумани заминиди шифобахш сув борлиғи, шифохоналар қуриш ҳақида гапиргандилар. Айни пайтда “Майдаёбу” маҳалласида ҳам кичик санаторий қурилибди. Бу яхши янгиликлардан бири эди.

БОШ БОҒБОННИНГ БОҒЛАРИ

Кун бота бошлаган палла. Уфқ қизариб қолган. Давлат хизматлари марказининг кўшқаватли биноси қаршидаги баланд бўйли дарахт атрофидаги кўкатлар, гулзорларни томоша қилар эдим.

Бинонинг орқа қисмида туман ободонлаштириш бошқармаси идораси жойлашган. Шу йил Наврўз нишонланган кунда келганимда, боғбонлар ёзган дастурхон атрофида ўтириб, озроқ ош тановул қилгандим. Бошқарма бошлиғи ҳадеб таом ейишга қистайвергач, “Парҳез қилиб, ҳар куни озроқ югуриб юрибман”, дегандим узр сўраб.

— Яхши хоналар, замонавий ускуналар керак, – дейди Фарҳод. – Аммо ҳаммасидан малакали шифокорларга муҳтожлигимиз кўп. Шунинг учун 5 шифокорни турли йўналишлар бўйича хорижда ўқитиб, малакасини оширишни ўйлаяпмиз. Тезда бунга эришамиз. Республика травматология ва ортопедия илмий-амалий маркази билан онлайн тарзда боғланиш ва маслаҳатлашни йўлга қўйдик.

Жон талашиб ётган беморларни сақлаб қолиш учун билимини, малакасини аямай ишлаб келаётган тажрибали шифокорнинг фикрларини қизиқиб эшитаман. Баъзи мулоҳазаларига қўшилганимни айтаман. “Худо алкаган бўлимда ишляяпсиз”, дейман.

ИМКОНИАТЛАР ҲАЛИ КЎП

Турон даштларини кезиб, марказдан 50-60 километр узоқликда жойлашган санаторийга етиб келамиз. У ҳам “Турон шифобахш суви”, деб аталади. Кун иссиқ, аммо тўрт қаватли янги бино олдидаги фаввора сув отиб, салқин қилиб турибди атрофини.

Икки йил бурун келганимда, даштга ёйилган ҳикояни эшитган эдим. Олтмишинчи йилларнинг боши бўлсами, хуллас, геологлар нефть ва газ қидириб, шу ерга келишади. Улкан ускуналарни ўрнатиб, бурғулашни бошлаб юборишади. Роса 1,5 минг метр қавлашганда, иссиқ сув отилиб чиқади, ўз оқими билан ёйилиб оқиб кетаверилади. Аммо нефть ва газдан дарак бўлмайди. Бурғуловчилар роса ҳориб, қудуқни кўмиб ташламоқчи бўлади.

Аммо даштдаги Райим сўфи кишлоғининг оқсоқоли бўлган киши кўп бора бурғуловчилар ҳолдан хабар олган, туз-нон берган экан, ўтиниби илтмос қилади: “Қудуқни кўмманглар, илтмос қилади. Қаранг, даштда сув йўқ. Бу сув Аллоҳнинг инояти”, дейди. Аввал иккиланган бурғуловчилар бошлиғи

– Яхши қилибсиз, – деганди бошқарма бошлиғи Холмаҳмат Тўраев самимий қулганча. – Ортиқча вазн соғлиққа зиён. Мен мезбонман, меҳмонни таомга ундаш таомилга қиради...

Унинг ўзи жуда ҳаракатчан, жонсарақ киши экан. Бу сафар борганимда, кўқартирган дарахт кўчатларини кўрсатди, режаларини айтди. Айлиниб, “Месит” маҳалласига келдик.

– Бу сирен, бу жаннат гули, тут, тол яхши ўсади, – дейди Холмаҳмат. Кейин бир кишига юзланди: – Ҳов ука, биз экиб бердик, уйингиз олдидаги кўчатларга сув қўйсангиз бўлмайди?

Бу киши шу маҳалладаги 58-уйда яшаётган Ҳайдар Мансуров экан. Дарров дўконидан чиқиб келди. “Ака, сув қуйяпмиз, ҳеч кимга синдиргани қўймаймиз, болаларимиз ҳам уйдан сув ташиб чиқашди”, деди.

– Биргина ўтган йили Косон шахрида 35 минг тупдан ортиқ дарахт ва гулларни эдик, – давом этади Холмаҳмат. – Бу йил ҳам кам эмас. Жами 42 қабристон атрофини ўраб, дарахт кўчатларни ўтказдик. Артезан қудуқлари қазилган, имкони йўқ жойларга машиналарда сув ташиб, ниҳолларни сугораяпмиз.

– Биласизми, Шаҳрисабз, Қарши шаҳарларида ҳеч қандай йўлга халақит бермас-да, баланд бўйли дарахтлар, хусусан, чинорларни кесиб юборишди, – дейман унга. – Ҳамма жойда арча. Қуриб қолаётганини айтмайсизми. Тут, қайрағоч, чинор, тагин

ИЧИМЛИК СУВ НАРХИ НИМАГА ОШЯПТИ?

Ичимлик суви борган сари оғир муаммога айланмоқда. Олимлар, мутахассислар турли рақамлар, таҳлиллар келтириб асосламоқда. Бу муаммони кўпчилик ўз ҳудудида, маҳалласида, ҳатто ўз уйида ҳам сеза бошлади, ҳаммамиз сувдан қийналиш жабрини у ёки бу даражада татиб кўрмоқдамиз, танамизда ҳис қиляпмиз.

Айниқса, ёз мавсумида ичимлик сувига талаб янада ортади. Ёзнинг жазирама кунларида ичимлик сувнинг нархи оширилаяпти экан, деган гап-сўзлар пайдо бўлди. Ичимлик суви тарифлари оширилишига нима сабаб бўлганини аниқлаштириш мақсадида айрим саволлар билан "Ўзсувтаъминот" акциядорлик жамияти матбуот котиби Акмал Муродовга муурожаат қилдик.

— Аслида ичимлик суви тарифлари қандай шакллантирилади?

— **Ўзбекистон Ҳудудида ичимлик суви таъминотининг 42 фоизи ер ости ва 58 фоизи ер усти сув манбаларига тўқри келади.** Бугунги кунда марказлашган тизим орқали аҳолига узлуксиз ва сифатли ичимлик суви етказиб бериш бирмунча машаққат, меҳнат ва харажатларни талаб этади, — дейди А.Муродов.

Белгиланган қонуний тартибга асосан ичимлик ва оқова сув тарифлари Ягона интерактив давлат хизматлари порталида жамоатчилик муҳокамаси учун жойлаштирилади, мутасадди органлар ҳулосалари асосида ҳудудий халқ депутатлари Кенгашлари томонидан тасдиқланади.

Ичимлик суви тариф даражалари шакллантирилиши кўплаб омилларни ўз ичига олади. Мисол учун, тарифлар ҳудудларнинг географик жойлашуви, сув манбаларининг аҳоли пунктларигача узоқлиги, сув манбаларининг чўчүклиги ёки шўрлиги, қаттиқлик даражасига қараб қайта ишлаш харажатлари, шунингдек, электр энергия, иш ҳақи, реагентлар, мукамал ва жорий таъмирлаш ишлари, амортизация ажратмалари, хорижий молия институтлари кредитларини қайтариш харажатларидан ташкил топади.

Республикада 1 метр/куб ичимлик суви учун ўртача тариф аҳоли истеъмолчилари учун 1384 сўм, бюджет ташкилотлари учун 2851 сўм ва бошқа улгуржи истеъмолчиларга 3187 сўм, 1 метр/куб канализация хизматлари бўйича ўртача тариф аҳоли истеъмолчиларига 888 сўм, бюджет ташкилотларига 1669 сўм ва бошқа улгуржи истеъмолчиларга 2001 сўмни ташкил қилади.

Республика бўйича аҳолига энг арзон 1 метр/куб тариф қиймати Тошкент шаҳрида 400 сўм, энг қimmat тариф қиймати Навоий вилоятида 3000 сўмни ташкил этади.

Бугунги кунда ичимлик суви тарифи аҳолига марказлашган тармоқлар орқали 1 литр сув ўртача нарҳда, яъни 1 сўм 38 тийинга етказиб берилмоқда. Савдо дўконларида эса 1 литр пластик қадокдаги сув ўртача 3000 сўмни ташкил этмоқда. Бундан кўринадики, савдо дўконларидан харид қилинадиган 1 литр сув пулига Тошкент шаҳрида 7 минг литр ичимлик суви етказиб берилди.

1 метр куб ичимлик суви тариф харажатлари ичида электр энергия харажатлари 27 фоизни, мукамал ва жорий таъмирлаш харажатлари 19 фоизни, хорижий молия ташкилотларининг жалб этилган кредитларини айтириш харажатлари 21 фоизни, иш қўли харажатлари 29 фоизни, амортизация ва бошқа харажатлар 4 фоизни ташкил этади.

— Республикада ҳудудларида сув тарифлари турлича бўлмоқда. Бунга сабаб нима?

— Ичимлик суви ишлаб чиқариш ва етказиб бериш харажатлари фарқлиги ҳисобига, тарифлар ҳар бир вилоят

ҳудудларида турлича бўляпти. Мисол учун, Тошкент шаҳрига ичимлик суви Бўзсув канали орқали ва Андижон вилоятига эса Кампировот сув омборидан ер сатҳининг фарқи ҳисобига ўзи оқар тарзида етказиб берилди. Навоий вилоятидаги 70 фоиздан ортиқ истеъмолчиларга сув Самарқанд вилоятидан қувурлар орқали етказиб берилди. Бунинг учун электр энергия камида 2 баробар кўп сарф этилади.

Наманган вилояти мураккаб рельефли ҳудудда жойлашган бўлиб, асосий аҳоли пунктлари ҳудудлари паст-баландликлардан иборат. Шунинг учун сув истеъмолчиларга насос агрегатлари орқали 4-5 маротабагача кўтариб узатишмоқда, катта миқдорда электр энергия сарфига олиб келмоқда.

Ишлаб чиқариш таннархида электр энергияси харажатларининг улуши Тошкент шаҳрида 24 фоиз, Андижонда 14 фоиз, Наманганда 35 фоизни ташкил этади.

— **Ичимлик суви тарифларини тушириш ёки арзон нарҳда тўлаш мумкинми?**

— Бугунги кунда 4,5 миллион истеъмолчида ичимлик суви таъминоти мавжуд бўлиб, шундан 3 миллион истеъмолчилар ёки 66,3 фоизда

сув ҳисоблагич мавжуд, 1,5 миллион истеъмолчи ёки 33,7 фоизи ичимлик сувидан сув ҳисоблагичсиз фойдаланилади.

Ичимлик сувидан ҳисоблагичлар орқали фойдаланиш истеъмолчиларга анча арзонга тушади. Сабаби, ҳисоб-китобларга кўра, сув ҳисоблагичлар ўрнатган ҳолда ичимлик сувидан фойдалансангиз, харажатлар камида 2 баробарга қисқаради.

Сув ҳисоблагични ўрнатиш ўртача 300-400 минг сўмни ташкил этади. Ушбу харажат кўпи билан бир йил давомида сувдан ҳисоблагич билан фойдаланиш орқали иқтисод қилинган маблағ орқали бемалол қопланади.

Янги тарифлар орқали келадиган кўшимча маблағлар ҳисобига тармоқлар жорий ва мукамал таъмирланиб, авария ҳолатларини қисқа муддатларда бартараф этиш имконини беради.

Таннархдаги электр энергия сарфини қиқартириш мақсадида қуёш панеллари ва энержо тежамкор насосларни ўрнатиш ишлари ҳам олиб борилмоқда. Жумладан:

Республика бўйича 85 та бино ва иншоотларга жами бўлиб 544 кВтли қуёш панеллари ўрнатилган бўлиб, йиллик 1 588,5 минг кВт.с электр энергия иқтисод қилинади.

Жамият ва унинг ҳудудий корхоналари томонидан эски насосларни тежамкор насосларга алмаштириш эвазига электр қувватларини тежаш борасида ҳам бир қатор ишлар олиб борилди. Жумладан, биргина Наманган вилояти Наманган шаҳри "Қизил равот" сув иншоотида 3 дона 3750 кВт қувватли насослар тежамкор қувватга эга бўлган 3000 кВтли насосларга алмаштирилди. Шунинг эвазига бир йилда 6,5 миллион кВт ёки 2,9 миллиард сўм иқтисод қилинади.

— **Хориж давлатларида ичимлик суви тарифи бизга нисбатан қimmatми ёки арзонми?**

— Марказий Осиёда ичимлик суви учун тўлов нархи энг юқори мамлакат Қозоғи-

ston ҳисобланади. Қўшни давлатда ҳудудларга қараб аҳолига 1 метр/куб сув учун тариф 73 тенгедан (1905 сўм) 304 тенгегача (7934 сўм) белгиланган. Тожикистон аҳолиси эса 1 сомонидан (1061 сўмдан) 1,73 сомониғача (1835 сўм) тўлайди.

Дунёдаги энг қimmat ичимлик суви учун тарифлар Европа давлатларида белгиланган. Норвегияда 5,51 евро (71 минг сўм), Германияда 4,67 евро (60 минг сўм), Данияда 4,43 евро (57 минг сўм) ва Нидерландияда 3,99 евро (51 минг сўм).

— **Қандай қилиб ичимлик суви исрофини камайтириш мумкин?**

— Ўзбекистонда сув нархи арзонлиги боис исроф қилиш ҳолатлари камайгани йўқ. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, Европа давлатларида сув нархи қimmatлиги сабабли уни тежаш, сувдан унумли ва тўғри фойдаланиш даражаси юқори. Нархларни ошиши биринчи навбатда бозор нархлари ўрнатилиши билан боғлиқ, бу эса тизим тўғри ва соғлом ишлаши учун жуда муҳим. Тарифлар реалликка қанчалик мос бўлса, исрофгарчилик шунча кам бўлишини дунё тажрибаси исботлаган.

Ичимлик сувидан фойдаланиш юзасидан жамоатчилик назоратини изчил олиб бориш, сувдан оқилона фойдаланиш қўниқмаларини ошириш, уни асраб-авайлашни тарғиб қилиш ишлари янада кучайтириш жуда долзарб вазифага айланди.

"Ўзбекистон овози" мухбири
Тошмемир ХУДОЙҚУЛОВ
сўхбатлашди.

АХБОРОТ ВА ОММАВИЙ КОММУНИКАЦИЯЛАР АГЕНТЛИГИДА МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ АГЕНТЛИГИ ТОМОНИДАН "ЖОРИЙ ЙИЛ ЎТГАН ДАВРДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН ИШЛАР, ОЛДИНДА ТУРГАН УСТУВОР ВАЗИФАЛАР" МАВЗУИДА МАТБУОТ АНЖУМАНИ ЎТКАЗИЛДИ. УНДА АГЕНТЛИК РАҲБАРИЯТИ ВА МУТАСАДДИЛАРИ ИШТИРОК ИШТИРОК ЭТДИ.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА 72 ФОИЗ

бола мактабгача таълимга қамраб олинган

Анжуманда жорий йилнинг ўтган даври мобайнида жами 30 минг 792 та мактабгача таълим ташкилоти фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, уларнинг 6 734 таси давлат ва 24 минг 58 таси нодавлат (789 та хусусий, 21 941 та оилавий ва давлат-хусусий шерикчилик асосидаги 1 328 та нодавлат МТТ) мактабгача таълим ташкилотлари экани, шунингдек, МТТларда 2 миллион 111 минг 487 нафар ёки 72 фоиз бола мактабгача таълимга қамраб олинган бўлиб, шундан 647 минг 655 нафар 6 ёшли болаларнинг 563 минг 331 нафари 2023-2024 ўқув йилида мактабга чиқадиганларни ташкил этаётгани таъкидланди.

Маълумот ўрнида яна шуни айтиш мумкинки, 2023 йил май ойида қайта жиҳозланган 7 та Isuzu HC-40 автобуси Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларига юборилган.

1 июль ҳолатига кўра, республикада жами умумий қуввати 650 гуруҳга мўлжалланган 74 та кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд. Уларда 576 гуруҳ (88,6%) фаолият кўрсатмоқда ва 6 минг 77 нафар ривожланишида жисмоний ёки психик нуқсонлари бўлган тарбияланувчилар тарбияланмоқда.

2022-2023 ўқув йили даврида Мактабгача таълим агентлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг малакали мутахассислари иштирокида ташкил этилган тиббий-психологик-педагогик комиссия томонидан 8 976 нафар бола кўриқдан ўтказилди. 7 804 нафар болага давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган МТТларга ҳулоса-йўлланма берилди.

Жами педагогларнинг 115 минг 130 нафари (75,3 фоизи) давлат ва 37 минг 767 нафари (24,7 фоизи) нодавлат мактабгача таълим ташкилотларига тўғри келади. 2023 йилнинг январь-июнь ойлари давомида мактабгача таълим ташкилотларининг 7828 нафар раҳбар ва педагог кадрларнинг ҳамда педагогика коллежларининг 71 нафар педагог кадрларининг малакаси оширилди.

Тошмемир МУРОД.

ЎҚУВЧИНИ БИР МАКТАБДАН БОШҚАСИГА ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ҚАНДАЙ?

Ота-она ўз хоҳишига кўра фарзандини бир мактабдан бошқасига ўтказиш ҳуқуқига эга

БУНИНГ УЧУН:

- бир мактабдан бошқасига ўтказиш сабаблари кўрсатилган ариза ёзилади
- ариза 1 иш кунда кўриб чиқилади ва мактабдан кетиш талони берилди

КЕЙИНГИ БОСҚИЧДА:

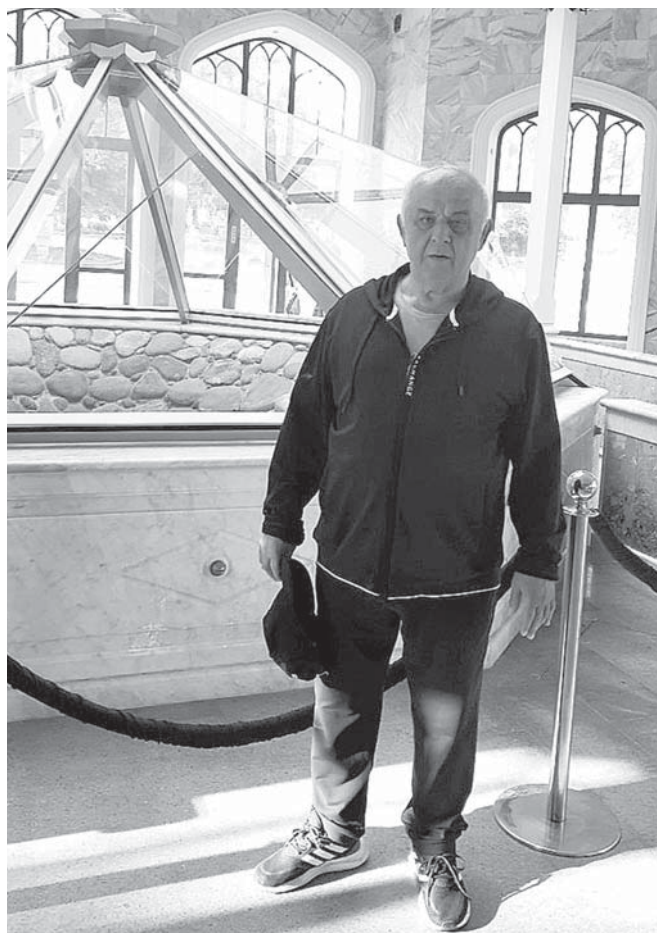
- Ота-она фарзанди ўқишни давом эттириши учун танланган мактабга ўқишга қабул қилиш тўғрисида ариза ёзади ва унга мактабдан кетиш талонини илова қилади
- Ўқишни давом эттириш учун танланган мактаб, шу куннинг ўзида ота-онага ўқувчи таълим олаётган мактабга тақдим этиш учун мактабга келиш талонини беради
- Ўқувчи таълим олаётган мактаб, шу куннинг ўзида ўқувчини мактаб ўқувчилари сафидан чиқариш тўғрисида буйруқ қабул қилади ва қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:
  - ўқувчининг мактаб ўқувчилари сафидан чиқарилганлиги тўғрисидаги буйруқдан кўчирма;
  - ўқувчининг баҳолар (ўзлаштириш) табели;
  - ўқувчининг тиббий картаси.
- Ўқишни давом эттириш учун танланган мактаб ҳужжатларни олгач, шу куннинг ўзида ўқувчини мактаб ўқувчилари сафига қабул қилиш тўғрисида буйруқ чиқаради
- Буйруқ чиқарилгач, 3 кун муддатда синф журнали ва ўқувчилар ҳаракати дафтарига тегишли ёзув киритилади.

#huquqiyaxborot

БУНИ УМР ДЕРЛАР

ОРАМИЗДА ШУНДАЙ ИНСОНЛАР БОРКИ, УЛАР ДОИМО "ҲАЛОЛ МЕҲНАТНИНГ ТАГИ РОҲАТ" ДЕГАН ҲАЁТИЙ ҚАРАШ АСОСИДА ҲАРАКАТДА БЎЛИБ, ОИЛАСИ ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ, ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИГА ҲАМ МУНОСИБ ҲИССА ҚўШАДИ. МАҚОЛАМИЗ ҚАҲРАМОНИ МИРКОМИЛ ПЎЛАТОВ ҲАМ ШУНДАЙ ИНСОНЛАРДАН БИРИ САНАЛАДИ. МИРКОМИЛ АКАНИ КЎРГАН ОДАМ У КИШИНИНГ ЧАЙИРЛИГИНИ, ЁШИГА НИСБАТАН АНЧА ЁШ КЎРИНИШИНИ БИР ҚАРАШДА АНГЛАЙДИ, ХУШЧАҚЧАҚЛИГИНИ КЎРИБ ЭСА "ЖУДА ОДАМОХУН ИНСОН ЭКАН", ДЕГАН ХУЛОСАГА КЕЛАДИ.

АСЛИНИ ОЛГАНДА ҲАМ МИРКОМИЛ АКА БАҒРИКЕНГ, ХОТИРЖАМ, ШИЖОАТЛИ-ҒАЙРАТЛИ, МЕҲНАТКАШ ВА ХУШЧАҚЧАҚ ИНСОН. ДОИМО ҲАЛОЛЛИКНИ, МЕҲНАТНИ УЛУҒЛАГАН БУ ИНСОН ФАРЗАНДЛАРИНИ, НЕВАРАЛАРИНИ ҲАМ ШУНДАЙ ТАРБИЯЛАГАН. МИРКОМИЛ АКА 1952 ЙИЛ 29 АПРЕЛДА ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ ЧИЛОНЗОР МАҲАЛЛАСИДА МИРСОАТ ПЎЛАТОВ ВА МЕҲРИНСО ПЎЛАТОВА ОИЛАСИДА ЎН ТЎРТИНЧИ ФАРЗАНД БЎЛИБ ДУНЁГА КЕЛГАН.

— Ота-онам чорвачилик, деҳқончилик билан шуғулланиб, биз фарзандларини воёга етказдилар, — дейди Миркомил ака ота-онасини эслар экан. — Дадам раҳматли ўша пайтларда жамоа хўжалигида чорва ва наслдор моллар фермасида бошлиқ бўлиб, мамлакатимиз наслчилиги ривожига ҳам катта ҳисса қўшган. Ёдимда, онам ҳам отамга яқин кўмакчи эди: уйимизда зотдор хайвонларни боқиб, кўпайтириб бизларга ҳар куни эрталаб сут-қаймоқ, қатикларни тайёрлаб берарди. Айниқса, онажоним тандирда ёпган иссиқ нонлар билан эрталабки нонушта қилишнинг гашти ўзгача эди. Ҳалигача ўша даврларни соғинч билан эслашман, ҳар эслашимда ота-онамининг ҳақларига дуо қиламан. Болалигимизда туғилган жигарларим билан катта боғимизда ўтларни ўриб-юлиб молларга берардик, меваларни териб, қуриитардик, пишган помидорларни териб челақларни тўлдириб қўяверар эдик. Демокчи бўлганим, биз ёшлиқдан ҳалол меҳнатга ўргатилган эдик. Мўъжазгина боғимизда мацца қилиб ўйнардик, ота-онам бизга ривоятлари эртақларни айтиб берардилар, айниқса, ёз фаслида салқин шаббодада тун яримгача мацца қилиб эшитардик. Ота-онамиз оиламизда ҳаммамизни ўқитганлар, меҳнат қилишга ўргатиш билан бирга ўқишимизга ҳам алоҳида эътибор берганлар. Мен ҳам 1970 йилда Тошкент автомобиль йўллари институтининг йўл қурилиши факультетига ўқишга кирдим ва 1975 йилда муваффақиятли тамомладим.

Институтни тугатгач, Миркомил ака Тошкент шаҳар лойиҳалаш институтига ишга кириди. Бу ерда ўзи танлаган соҳанинг сир-асрорларини устозларидан катта қизиқиш билан ўрганди, тажриба тўплади. 1977 йилда устозларининг тавсияси билан ўша пайтларда "Йўл қурилиш трести" деб аталадиган ташкилотга прораб бўлиб фаолиятини бошлади. Бу ердаги самарали ишлари, ташаббускорлиги туфайли орадан уч йил ўтиб раҳбарликка лойиқ кўрилади.

— Мен раҳбарлик қиладиган ташкилот жуда катта кўламда фаолият олиб борар эди, — деб эслади суҳбатдошимиз. — 7000 нафар ишчи-ҳодим ишлайдиган ташкилот ўша пайтларда йўл қурилиши бўйича нафақат мамлакатимиз, балки қўшни давлатларга ҳам маҳсулотлар етказиб берар, хизматлар кўрсатар эди. Кўп йиллик фаолиятим давомида ўрганганларимни илмий жиҳатдан тадқиқ қилиш истаги пайдо бўлди ва устозим профессор Раҳим Мамажонов раҳбарлигида 2000 йилда қурилиш

» **ЗАМОНАВИЙ, БАРЧА ҚУЛАЙЛИКЛАРГА ЭГА КОРХОНАДА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ҚАРАТИЛАЁТГАН ЭЪТИБОР МИЖОЗЛАР ИШОНЧНИ ҚОЗОНИШДА КАТТА ЎРИН ТУТМОҚДА. ШУНИНГДЕК, БОШҚА КОРХОНАЛАРГА ҚАРАГАНДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАҲСУЛОТЛАРНИНГ ТАННАРХИ АРЗОН БЎЛГАНЛИГИ САБАБЛИ ҲАМ ХАРИДОРЛАР САФИ ТОБОРА КЕНГАЙИБ БОРАЯПТИ. ДАВЛАТ ДАСТУРИ БЎЙИЧА ҲАМ КОРХОНА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЙЎЛ ҚУРИЛИШИ БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ҚУРИЛИШ-ТАЪМИРЛАШ, ҚАЙТА ҚУРИШ ИШЛАРИДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТМОҚДА.**

йўналишида номзодлик диссертациямни ёқладим. Диссертацияда кўприк ва йўлларни қуришда эътибор қаратилиши керак бўлган жиҳатларни илмий асослашга ҳаракат қилдим ва устозларим томонидан илқ эътироф этилганда ўзимни жуда бахтиёр ҳис қилдим.

Камтарин, тиниб-тинчимас инсон Миркомил ака 2003 йилда "Маҳалла йўллари" МЧЖ корхонаси фаолиятини йўлга қўйди. Ҳозирда 200 нафар ишчи ўрни яратилган ушбу корхонада драбилка тошларни майдалаш ускунаси ўрнатилган бўлиб, шебене, кум, бетон ва бетон асфальт маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Қурилиш корхоналарига асфальт ва корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни ўз вақтида етказиб бериш йўлга қўйилган. Замонавий, барча қулайликларга эга корхонада сифатли маҳсулотларни ишлаб чиқаришга қаратилаётган эътибор миқдорлар ишончини қозонишда катта ўрин тутмоқда. Шунингдек, бошқа корхоналарга қараганда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг таннархи арзон бўлганлиги сабабли ҳам харидорлар сафи тобора кенгайиб бораёпти. Давлат дастури бўйича ҳам корхона Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳрида йўл қурилиши бўйича амалга оширилаётган қурилиш-таъмирлаш, қайта қуриш ишларида

фаол иштирок этмоқда. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ва талаб-истакнинг ошиб бораётгани эътиборга олиниб, келажақда яна 500 та ишчи ўринларини яратиш бўйича дастур ва режалар тузилган. Шу кунларда Давлат дастури бўйича Бектемир туманининг "Олтин топган", "Роҳат", "Миришкор", "Нурафшон", "Зилола", "Мажнунтол", "Забардаст", "Йиқ ота", "Мусаффо" маҳалла фуқаролар йиғинларида 10 миллиард сўмлик қурилиш ишлари бажарилган. Юнусобод туманида ҳам 20 дан ортиқ маҳаллаларда Давлат дастури бўйича қурилиш ишлари амалга оширилмоқда.

Миркомил ака оилада бахтини топган инсонлардан бири саналади. Турмуш ўртоғи Широной опа билан бахтли ҳаёт кечириб келмоқда. Тошкент чет тиллари институтининг англиз тили йўналишида таҳсил олган Широной опа 25 йилдан буён Тошкент давлат политехника университетига талаба-ёшларга сабоқ бериб келмоқда. Илмий ишни ёқлаб, доцент бўлиб фаолият олиб бормоқда. Зиёли бу хонадоннинг фарзандлари ҳам олий маълумотли бўлиб, оилада, жамият ҳаётида ўз ўрнини топишган. Жаҳонгир Тошкент давлат иқтисодиёт университетини тамомлаб, бугунги кунда бетон заводида директор бўлиб ишламоқда. Равшан ҳам Тошкент давлат политехника университетининг инженер-муҳандислик йўналишини тугатиб, асфальт заводида раҳбарлик қилмоқда. Нилуфархон ҳам Тошкент политехника университетининг инженер-муҳандислик йўналишини тугатиб, Тошкент шаҳридаги "Нур" корхонасида инженер-муҳандис бўлиб иш олиб бораёпти. Умидахон Ўзбекистон Миллий университетининг психология йўналишини тамомлаб, психолог бўлиб ўз фаолиятини олиб бормоқда.

Миркомил ака ва Широной опа бугун фарзандларининг ардоғида бахтли умр кечирмоқдалар. Фарзандларининг, 13 нафар неварасининг бахту камолини кўришни, элу юрта тинчлик-осойишталик бўлишини талаб доимо дуога қўл очадилар. Эл-юрт равнақи учун тинимсиз ишланаётган бу инсонга узок-умр, мустаҳкам соғлиқ тилаб, барча эзу ниятларининг ижобатини, фарзандлари ва невараларининг роҳатларини кўришини тилаб, илқ хайрлашдик. Шундай меҳридарё, тиниб-тинчимас инсонлар бор бўлсин, деймиз!

Ойгул РАЗЗОҚОВА,
журналист.

ДАЛАДА ИШЛАЙДИГАНЛАРГА УСТАМА БЕРИЛАДИМИ: КИМЛАРГА, ҚАНЧА МИҚДОРДА?

Дала нафақаси ва дала устамаси ишловчиларнинг вақтинча ноқулай меҳнат ва маиший шароитлар сабабли дала шароитларидаги ишларни бажариш, шунингдек, ишлаб чиқариш объектларининг аҳоли пунктларидан ташқарида жойлашганлиги билан боғлиқ ортиқча ҳаражатларнинг ўрнини қоплаш мақсадида тўланади.

Қонунчиликка кўра, қуйидагилар дала устамаси олиш ҳуқуқига эга:

а) дала шароитларида ишловчилар ва дала ишлари амалга оширилаётган жойларда яшовчилар;

б) геология-қидирув, топография-геодезия, лойиҳа-изланиш ва бошқа ташкилотларга бевосита уларнинг базавий дала шаҳарчаларида хизмат кўрсатиш учун махсус ташкил этилган мактаблар, тиббиёт, маданий-маърифий, мактабгача таълим муассасалари ва бошқа ёрдамчи бўлинмалар ходимлари.

Меҳнат кодексининг 288-моддасига асосан, кўчириб қуриш хусусиятига эга иш учун устама қуйидаги энг кам миқдорларда белгиланади:

- олис объектларда бўлиш кунларида — ҳар бир тўлиқ ишланган иш куни (смена) учун ходим кунлик ставкасининг ўттиз фоизгача;

- объект жойлашган ерга бориш ва орқага қайтиш кунларида — ходимнинг кунлик тариф ставкаси миқдорида.

Дала шароитларидаги иш учун дала нафақаси қуйидагилардан кам бўлмаган миқдорда тўланади:

- бевосита дала ишлари ўтказиладиган объектларда, ташкилотнинг даладаги базавий шахарчасидан ташқарида ишлаганда — кунлик меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг етти фоизи;

- ташкилотларнинг даладаги базавий шахарчаларида бажариладиган иш учун — кунлик меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг икки фоизи.

Дала устамаси ходимларга, эгаллаб турган лавозими ва ойлик маошидан қатъи назар, дала устамаси ҳисобланадиган пайтдаги меҳнатга ҳақ тўлашининг энг кам миқдорига нисбатан коэффицентларда, бироқ ҳар ойда меҳнатга ҳақ тўлашининг энг кам миқдорининг 1,06 бараваридан ортиқ бўлмаган ҳолда қуйидаги миқдорларда тўланади:

а) дала шароитларида бевосита дала ишлари амалга оширилайдиган объектларда ишлаганда — кунига 0,053;

б) геология-қидирув, топография-геодезия, лойиҳа-изланиш, илмий-тадқиқот ишларини бажарадиган ташкилотларнинг базавий дала шаҳарчаларида ишлаганда — кунига 0,011.

Дала устамаси дала ишлари амалга оширилаётган жойда ҳақиқатда бўлинган календарь кунлар учун тўланади.

Дала устамаси ўртача ойлик иш ҳақини ҳисоблашда ҳисобга олинмайди ва Солиқ кодексига мувофиқ ходимнинг даромади сифатида ҳисобланмайди.

Дала устамаси қуйидаги ҳолатлар учун тўланмайди:

а) ҳар куни доимий яшаш жойига қайтиб келиш имкониятига эга бўлган барча тоифадаги ходимларга;

б) ҳар йилги меҳнат таътилида бўлинган вақт учун.

Жамоа шартномаси ёки касаба уюшмаси қўмитаси билан келишилган ички ҳужжат ёхуд ходим ва иш берувчи ўртасидаги келишув билан кўпроқ миқдордаги компенсациялар ҳам белгиланиши мумкин.

